

„a giliszta, fúrta magát befelé a fekete, zsiros és hideg földbe, fúrta magát előre, mintha lenne akármilyen irány is ebben a végtelentől végtelenig elnyúló sötétségben, lenne valamerre, leginkább vagy leglehetősebbül előre, fúrta,

50 Szűcs Balázs Péter

LETAROLVA

Zalán Tibor: *Papírváros – egy lassúdad regény, három, letarolva*

mert megmondhatatlan ideje, de hogyan is emlékezhetne arra már pontosan, mikortól, mikor is volt, hogy isten az arcába köpött, ami biztos, hogy azóta fontos és sürgető számára eltalálni valahová, akkor is, ha az eltalálás ösztöne működteti már csak az eddigre összegyűlt

reménytelenséget, minden izma összehúzódott, és lökte egyre, egyre előre, minden izma összehúzódott, és lökte egyre, egyre előre, minden izma összehúzódott, és lökte egyre, egyre előre, minden izma összehúzódott, és lökte egyre, egyre előre, vakon és süketen vájta tovább magát a fekete jeges semmiből a fekete jeges semmibe, és ment, mert mennie kellett, az egyetlen, ami megtarthatta még ebben a világban a menés, persze lófaszt, szó sincs itt menésről, legfeljebb araszolgatásról, előrearaszolgatásról, egyhelyben lüktetésről, melynek eredménye mégis az észrevehetetlen lassúságú haladás, mi több, *dehaladás*” – így kezdődik Zalán Tibor *Papírváros* című, ötrészesre tervezett regényciklusának harmadik kötete. Talán ez az idézet is érzékeltet valamit abból az „összegyűlt reménytelenségből” és „észrevehetetlen lassúságú haladásból”, mely a regény olvasóira vár. A *Papírváros*, melynek eddig három kötete jelent meg (*Papírváros – egy lassúdad regény, egy, kimerülve*, [1998]; *Papírváros – egy lassúdad regény, kettő, eltévedve*, [2002]; *Papírváros – egy lassúdad regény, három, letarolva*, [2013]), komoly kihívást jelent az olvasó számára. A megjelenített világ hangulata és/vagy közege sokszor már-már elviselhetetlennek tűnik, s ha ez önmagában véve nem lenne elég, akkor ott van még a tipográfiai trükkök, megoldások, eljárások sora, hogy a problémátlan olvasás lehetősége még véletlenül se merülhessen fel.

A sötét hangulatú regény különböző idősíkjai a huszadik század harmadik harmadának ha nem is minden, de számos szörnyűsége előkerül, kíméletlen és brutális módon jelenik meg itt mindenfajta egyéni, társas és társadalmi borzalom, legyen szó akár alkoholizmusról, akár beszervezésről (és ezek következményeiről). A regényben megjelenített emberi állapotokról, személyközi kapcsolatokról, s a rendszerváltással alapjaiban megváltozott történelmi és társadalmi közegről sokat elárul a következő részlet, melyben a regényben

fontos szerepet betöltő, detoxikálót megjárt építész, s a megmentésére vállalkozó nő folytat „párbeszédet” egymással: „el akartam veszni, morogja, de a nőt ez nem hatja meg, elveszni, na az a legegyszerűbb, elveszni, elveszni azt minden hülye tud, elhagyni magát, halálba inni magát, nem olyan nagy feladvány az, barátocskám, mint élni, igen, mert élni sokkal 51 nehezebb, mint meghalni, ha nem hallottad volna még ezt, akkor most tőlem hallod, és a habzó szivaccsal most már a meztelen férfitestet kezdi el csutakolni, dolgoznod kéne, barátocskám, ja, prüszköl a szájába került habtól, a munka nemesít, a munka tette emberré az embert, megmondta már Marx elvtárs is, gúnyolódik, és a nő keserűen elneveti magát, nem veszi a poént, mert érzi, hogy nincs annak szánva igazából, Marx elvtárs, hol van már a te Marx elvtársad, és ő nem érti, mire céloz a másik”.

Ahogy a regényciklus egyes darabjain belül is joggal merül fel a különböző cselekményszálak egymáshoz, s az adott könyv egészéhez való viszonyának kérdése, úgy az egyes köteteknek az egész regényciklushoz való viszonyával kapcsolatban is felmerül ez a kérdés; erre a kérdésre azonban csak az egész regényciklus elkészülte után lehet majd megadni a választ, már ha lehetséges egyáltalán választ adni. Csak remélhetjük, hogy a szerző be fogja tudni fejezni hatalmas írói vállalkozását, ezt a meglehetősen komor regényciklust, s minél előbb olvashatjuk a *szétszaggatva* és a *beteg* alcímű részeket, a regényciklus negyedik és ötödik kötetét – egyszerűen a teljes *Papírvárost*. (Kortárs Kiadó, Bp. 2013)

Új Forrás 2016/5 – Szűcs Balázs Péter: Letarolva
Zalán Tibor: Papírváros – egy lassúdad regény, három, letarolva

